No. 1865 — Zaterdag 4 October 1919. — 36ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
St. Elizabeths-gasthuis.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

HET DUURTE-VRAAGSTUK.

De nijpende duurte, waaronder de groote meerderheid der menschen gebukt gaan, is een algemeen, internationaal verschijnsel.

Het is niet alleen in Nederland, dat alle arbeiders en ambtenaarskringen onder den bijna ondraaglijken duurtelast gebukt zijn, maar ook in alle ons omringende landen, zoowel de landen, die medededen aan den oorlog als die daar buiten bleven.

De klachten komen zoowel uit Engeland als Duitschland, Frankrijk en Amerika, ja zelfs uit Japan, dat toch bijna niets dan voordeelen van den afgeloopen oorlog opstreek.

Het is een brandend vraagstuk de schrikbarende duurte, die door verhooging der loonen niet is bij te houden; en de schranderste koppen hebben zich gezet aan de bestudeering ervan, zegt de *Voorhoede.*

Ook onze Regeering is voornemens een Staatscommissie in het leven te roepen om het duurte vraagstuk te bestudeeren, een maatregel, die mischien goed is, mits ...... de Regeering zich daardoor niet ontslagen rekent van haar taak, om *thans reeds onmiddelijk*, hen, die tengevolge der duurte het meest noodlijdende zijn, ter hulp te komen.

Bij de bestrijding der duurte komen twee factoren vooral als oorzaken der duurte in aanmerking en wel; eerstens het wereldtekort, de onvoldoende productie der laatste oorlogsjaren; tweedens de abnormale winstmarge, het bovenmatig hooge winstpercentage dat door vele producenten en tusschen-handelaren wordt gemaakt.

Tegenover den eersten factor staat regering en volk machteloos.

De schaarschte, tengevolge van de onvoldoende wereldproductie is het gevolg van den wereldoorlog, van het militairisme in laatste instantie, dat alles voor militaire doeleinden heeft opgeslurpt.

Wilson gaf dit zeer juist aan, toen hij in zijn rede voor het Congres te Washington over de duurte zeide:

„De wereld moet thans betalen voor de groote verwoestingen door den oorlog aangericht en het gevolg aanvaarden van de verandering van bouwlanden in slagvelden."

Wat is de productie niet verminderd en zal zij nog lang gebrekkig blijven door het verlies aan menschelijk arbeidskracht tengevolge van de vermoording en verminking van miljoenen jonge mannen in de afgeloopen oorlogsjaren.

Wat is de kolenvoorziening niet met miljoenen tonnen geschaad, door verwoesting der vruchtbare gebieden in Zuid België en Noord Frankrijk.

De wereld ligt thans op de operatietafel uitgestrekt en ondergaat de pijnlijkste kervingen.

Maar ...... er is hoop op herstel, al zal het wereldtekort het eerste jaar niet aangevuld zijn. En het eenige middel is *arbeid.*

Al wie wil meehelpen aan opheffing van de drukkende duurte-misère, zal op de eerste plaats moeten meehelpen tot verhooging der productie; zal moeten *werken* en *hard werken.*

Staken om duurte te voorkomen is in deze dagen dom en misdadig te achten.

De *arbeidsplicht* wordt nog wel eens te veel verzwegen, maar ...... gelukkig, het inzicht breekt klaarder door.

En zelfs socialistische bladen durven den arbeiders voorhouden, dat zij in deze dagen tot eersten plicht hebben te *werken* om het duurte vraagstuk tot oplossing te brengen.

Daarnaast kan bevorderlijk zijn tot aanvulling van het wereldtekort: beperking in het verbruik, soberder levenswijs.

Dit middel kan op de eerte plaats worden toegepast door de meer bemiddelden.

Wie van de overdadige luxe in deze dagen hoort, de patserige wijze, waarop opgeblazen O. W.ërs duizenden guldens wegsmijten in enkele dagen, wie eens zijn aandacht laat gaan over de ontzaglijke toename der weelde, hij moet wel tot de conclusie komen, dat die toch noodzakelijke vereenvoudiging van levenswijze nog heel veel te wenschen overlaat.

De arbeidskracht, die wordt verbruikt tot vervaardiging der luxe voorwerpen, waarmee de kapitalisten zich het leven veraangenamen en die ook door minder bedeelden na geaapt wordt, is voor een groot deel in onze dagen nutteloos besteed en kan oorzaak zijn dat de minder gegoeden, de arbeiders en ambtenaren, het hun rechtmatig toekomend deel der eerste levensbehoeften niet meer kunnen bemachtigen.

De tweede factor, welke de duurte bepaalt, is de abnormale winstmarge, de woekerwinstmakerij, die vooral schijnt te schuilen bij de bronnen der productie.

Als goederen duur zijn, waarvan een onvoldoende voorraad aanwezig is, die dus schaarsch zijn, dan is dat te begrijpen.

Maar als de goederen duur zijn, wier voorraden met 200 à 300 pCt. zijn toegenomen, dan ligt het vermoeden voor de hand, dat er andere oorzaken zijn aan te wijzen.

En die oorzaak is dan ook in vele gevallen de schandelijke woekerwinst, die door vele fabrikanten en tusschenhandelaars, ook wel door winkeliers, ten koste der massa verbruikers gemaakt wordt.

Hoe dezen factor van de duurte te bestrijden?

De vraag is gemakkelijker te stellen dan te beantwoorden.

De Regeering, zoo zeide minister Van IJsselstein in zijn jongte persgesprek, heeft voor den aanstaanden winter een aantal maatregelen getroffen, welke vooral den minder bemiddelden ten goede komen.

Mogen die niet te lang op zich laten wachten, opdat de *bijna wanhopige toestand,* waarin velen tengevolge der duurte geraakt zijn, niet tot wanhopige daden drijve.

Inmiddels kunnen ook de gemeenten door krachtdadig optreden, door

DRAADLOOS NIEUWS.

Technische wonderen.

Wetenschap en techniek zijn in de verloopen jaren op menig gebied met zevenmijlslaarzen vooruit gestormd. Heel veel ontwikkelde zich in stilte, in het geheim; nu langzamerhand worden enkele sluiers opgeheven en zien we in een wereld van vernuft en geweldige inspanning.

Op de tentoonstelling door de Maatschappij voor Vonktelegrafie of liever Draadlooze Telegrafie te Berlijn georganiseerd in Februari van dit jaar, bijeengebracht in een eigen prachtig gebouw aan het *Hallesche Ufer* bleek eerst duidelijk hoeveel onschatbare verdiensten de Draadlooze Telegrafie gedurende den oorlog aan Duitschland bewezen heeft. Zooveel interessants was er te zien wat gedurende den oorlog zorgvuldig geheim was gehouden, doch wat nu ten dienste der geheele menschheid zal gesteld worden.

In zijn ontvangstrede bij de opening der tentoonstelling, zoo verhaalde de correspondent van *het Vaderland,* wees de directeur Betz er reeds op, van welke beteekenis dit nieuwe verbindingsmiddel, dat nu ook tusschen Berlijn en Weimar dienst doet, voor de binnen- en buitenlandsche pers kan zijn. Elke redactiekamer kan gemakkelijk een ontvangstation worden, daar men de omvangrijke, buiten aangebrachte antenne niet meer noodig heeft, en de bijna volslagen onafhankelijkheid van atmosfeer-storingen een zoo goed als volkomen zuiver verkeer tusschen afzender en ontvanger waarborgen.

Zooals het station Nauen bij Berlijn in de laatste vier jaren van een hut tot een paleis geworden is, zoo hebben ook de vonktelegrafische apparaten een ongelooflijke ontwikkeling doorgemaakt; wat vroeger als buiten gewone verrichting gold, is nu dagelijksch werk geworden

Kort voor het uitbreken van den oorlog wisselden Keizer Wilhelm en President Wilson de eerste draadlooze telegrammen met elkander, over een afstand van 6400 K. M., en dat vond men toen iets heel bijzonders. Intusschen heeft Nauen de verbinding met Java bewerkstelligd, hetgeen een afstand is van 11.000 K. M., en ook deze afstand is reeds weer overtroffen, zoodat weldra het oogenblik bereikt zal zijn, waarin Nauen met elk hoofdstation op aarde verbonden zal kunnen worden, daar de grootst mogelijke afstand slechts 20 000 K.M. bedraagt, nl. de helft van de equatorlengte.

In hoofdzaak werden deze wonderbaarlijke resultaten bereikt door de toepassing der versterkingsbuizen; het simpele glazen buisje met verdunde lucht, door welke een electrische hoogspanningsstroom loopt, is geworden tot een verkeerswerktuig, dat aan de fantasie van een Jules Verne ontsproten schijnt. Men weet dat de draadlooze telegrammen met behulp van de telefoon ontvangen worden. Terwijl zonder toepassing van versterkingsbuis door de telefoon slechts een zacht, bijna onverstaanbaar geruisch zou zijn te hooren, groeit het geluid met de versterkingsbuis tot een dusdanige kracht, dat het trommelvlies van den hoorder gevaar loopt. Eén druk op het schakelbord en de toon is 10.000 voudig versterkt. Het apparaat dat dit mogelijk maakt, is niet grooter en zwaarder dan twee deelen van een woordenboek.

Buitengewoon interesant was, naast de groote telegrafie van het eene werelddeel naar het andere, de ontwikkeling van de minuscule verbindingstoestellen te aanschouwen. Alle vliegtuigen hadden hun vonktelegrafie aan boord en zelfs 50 vliegers vonkten tegelijkertijd op een beperkt gebied, zonder elkaars telegrammen te schaden. De duikbooten voerden afzender en ontvanger bij zich, en ook toestellen, waarmede zij ladelijk op buitgemaakte schepen stations konden inrichten. Weer anders zijn de toestellen voor de luchtschepen en voor de voorste loopgraven, die, trots kleinste afmeting (ze zijn ongeveer zoo groot als een sigarenkistje), van bijzondere fijnheid, duurzaamheid en de eenvoudigste behandeling zijn. Een glansstuk onder de vonkapparaten is wel dat de leiding mogelijk maakt van een motorboot door een hoog boven de zee zwevend vliegtuig. De schroef van het bootje wordt door den vlieger in beweging of stop gezet; de boot naar rechts of links gestuurd, en het vliegtuigapparaat kan haar ten slotte op het gewenschte oogenblik in de lucht laten vliegen. Het voortreffelijke samenwerken van bestuurapparaat in het vliegtuig met de ontvangstinrichting in de motorboot werd ons aanschouwelijk voor oogen gevoerd, — gelukkig zonder het vernietigend sloteffect.

Op een tafel vinden we een aantal eenvoudige apparaten. Daarboven een ontvangstleiding, die den vorm heeft van een kwadraat met groote lijst. Neemt men de verbonden telefoonhoorhuis aan het oor, dan hoort men — en dit wel uitsluitend door dit kleine kamerapparaat, duidelijk wat het Amerikaansche kopstation Sayville, of wat de Eiffeltoren en Lyon vonken. Men behoeft slechts de kleine draadlijst in de geografische richting te stellen van de plaats die men wenscht. Drie werelddeelen kan men op die manier op de gemakkelijkste wijze in zijn leunstoel beluisteren. Het toestel met eene antenne van een kwartmeter omvang, in kleinsten vorm, kan gemakkelijk in elkaar geklapt worden en een plaats vinden in den jaszak. Met behulp van dit draadlooze station in den zak — dat men reeds vroeger mogelijk achtte, maar dat toen nog niet bruikbaar was, daar de noodige versterkers nog niet uitgevonden waren — kan men nu teekens ontvangen, die van Astrakan, Gibraltar of Konstantinopel afgezonden worden; het brengt ons dus met geheel Europa in verbinding. Wordt de antenne tienmaal grooter verwijd, dan ligt reeds Noord-Amerika in ons bereik; veertig maal grooter, Honoloeloe.

Naast de draadlooze telegrafie vinden we misschien nog grooter wonder dat der draadlooze telefonie. Over een afstand van 5000 tot 6000 K. M. kan men heden reeds zonder leiding zich uitstekend met elkander onderhouden, wat met behulp van kabels nog niet gelukt was. In den loop van den oprlog is het terugspreken mogelijk gemaakt. Men kan dus niet alleen gesprekken ontvangen, doch ook aanknoopen en afbreken. De aanroep is even gemakkelijk als bij de gewone telefoon, en men kan daartoe de hoorhuis van elk gewoon tafeltelefoonapparaat gebruiken. Zelfs het oproepen geschiedt door een schel, en ook het door een fonograaf opnemen der draadlooze gesprekken kan zonder bezwaar bewerkstelligd worden, die men dan later op zijn gemak kan aanhooren.

Het is als een wonderland op technisch gebied dat men betreedt. Het getuigt opnieuw van het Duitsche vernuft, dat nooit stil staat, en zich ook verder met rustelooze vlijt wil ontwikkelen, wanneer men het de armen en handen vrij laat.

De draadlooze telephoon.

Einde Maart heeft men in Montreal (Canada) de draadlooze telephonie reeds toegepast en te hulp geroepen in het handelsverkeer.

De Marconi-maatschappij installeerde de toestellen in drie gebouwen, in haar eigen huis, in het *Board of Trade Office* en in de zaak van een zekeren handelsman GREENSFIELDS. Dergelijke apparaten zouden ook spoedig worden aangebracht te Glace Bay, Three Rivers, Kingston en op andere plaatsen, waar de Marconi-Maatschappij haar filialen heeft.

Een correspondent van de *Sun,* die een gesprek aanhoorde, uit een nabijgelegen plaats gehouden, deelt, het volgende mede. „Ik stond op de boven verdieping van het Marconigebouw en toen ik luisterde, vernam ik duidelijk de stem van mijn vriend, die op 50 mijlen afstand mij „draadloos telephonisch" een artikel uit de *Sun* voorlas. De stem werd klaarder gehoord dan door welke telephoon ook, tegenwoordig in gebruik. Geen gegons of schelle geluiden; ieder woord werd precies en helder verstaan. Het is of men tegenover een persoon aan dezelfde tafel zit en met hem converseert op den gewonen spreektoon. De directeur der maatschappij vertelde, dat er in Canada reeds groote kapitalen zijn bijeengebracht voor de oprichting van gebouwen en de installatie van kostbare machinies. Het zal niet lang meer duren, of de draadlooze telephonie is in geregeld gebruik om te spreken over den Oceaan met alle deelen der wereld. De werkingsmogelijkheid met dit instrument is zoo uitgestrekt, dat een leek in het vak duizelt wanneer hij over de ontwikkeling ervan hoort spreken.

Toen de *George Washington* onlangs president Wilson van Europa haalde, kon men van het schip spreken met het Marine-Departement. Deze steamer was voorzien van een ontvang- en zendstation voor draadlooze telephonie. Volgens deskundigen waren deze instrumenten zoo fijn, dat het gesprek nog even gemakkelijk zou blijven ook zelfs wanneer het schip nog te Brest voor anker lag, dus op een afstand van ± 3200 mijl. De president kon dus van uit zijn cabine spreken en orders geven aan zijn ambtenaren te Washington.

het instellen van plaatselijke controle-commissies medewerken om het euvel der bovenmatige winstmakerij te beteugelen.

En *zelfhulp* zal tenslotte misschien de verbruiker moeten gaan toepassen.

En in dit kader denken wij hier op de eerste plaats aan de nieuwe *Coöperatieve Verbruiksvereeniging*, waartoe reeds in beginsel besloten is. Wat zoo'n vereeniging ten goede kan uitwerken, zien wij uit het volgende éclatante voorbeeld.

Te Assen werd een verbruiksvereeniging opgericht, die spoedig een 500-tal leden telde.

De vereeniging slaagde erin een slager te vinden, waardoor direct een daling van den vleeschprijs werd bereikt van eenige beteekenis (per pond daalde het vleesch van f 1.60 op f 1.10).

Een tweetal groentenventers werden aangenomen, groenten uit Westland werden aangevoerd en hiermede werd bereikt, dat ook de groentenprijzen daalden.

Een sterke daling werd verkregen voor het reparatiewerk aan schoenen terwijl de aanvoer van zeer degelijke schoenen tegen billijken prijs zoo goed als verzekerd is.

Met een manufacturenfabriek werd een contract afgesloten voor levering met belangrijke korting, terwijl voor kruidenierswaren een gunstige regeling staat te worden getroffen.

Turf, visch, waschgoed worden behandeld en naar het zich laat aanzien met goede resultaten.

Sigaren zijn tegen verlaagden prijs leverbaar.

Voor alle noodige werkzaamheden is het 30 personen sterk bestuur verdeeld in verschillende commissiën, in welke bij voorbeur deskundige personen zijn geplaatst.

De Assensche Vereeniging heeft het plan, zich tot een landelijke vereeniging uit te breiden.

Een andere verstandige bestuursmaatregel wordt ons uit Belgiëgemeld.

De Burgemeester van St. Jans-Molenbeek, bij Brussel heeft een besluit doen aanplakken betreffende den verkoop van de eerste levensbehoeften. De overwegingen van dit besluit luiden, dat minder scrupuleuze handelaars tegen woekerprijzen koopwaren en eerste levensbehoeften verkoopen en dat er in het algemeen belang der bevolking aanleiding is de strengste maatregelen te nemen, teneinde een verlaging der verkoopprijzen te weeg te brengen.

Bij dit besluit wordt voor dien verkoop een controle- en bewakingsdienst ingesteld; ieder die zijn beroep maakt van den handel in eerste levensbehoeften zooals levensmiddelen, artikelen voor verwarming en en verlichting, schoenen, zeep, kleedingstukken enz., is verplicht boeken te houden, waaruit te allen tijde de herkomst der artikelen en de prijzen van in-en verkoop kunnen blijken.

In alle lokalen voor den verkoop dezer waren moeten de verkoopsprijzen op zichtbare en duidelijke wijze in de uitstalramen of aan den ingang en bovendien binnenin het lokaal worde aangebracht. Deze bepaling geldt ook voor venters en markten.

De aldus bekend gemaakte prijzen mogen niet overschreden worden.

Ieder die bevoegd is om overtredingen te constateeren, heeft het recht te allen tijde binnen te treden de lokalen, waar de eerste levensbehoeften worden vervaardigd, opgeslagen of verkocht, om er een onderzoek in te stellen; zij hebben het recht zich al de boeken, papieren en andere stukken te doen toonen, gebezigd in den publieken handel en eventueel tot inbeslagneming over te gaan. De politie heeft bevel gekregen deze bepalingen streng te doen naleven. In alle winkels en handelshuizen zal een onderzoek worden ingesteld en de overtreders zullen streng vervolgd worden.

Teneinde een goede en krachtige toepassing dezer maatregelen mogelijk te maken, doet de burgemeester een beroep op de bevolking, om met de politie mede te werken, door de handelaars, die woekerprijzen vragen, aan haar bekend te maken.

Aan personen, die meenen buitensporige prijzen betaald te hebben, wordt verzocht zich op het politiebureau aan te melden.

Zoo wordt van verschillende zijden gewerkt om het duurte-monster neer te vellen.

Loonsverhooging is ontegenzeggelijk noodig, broodnoodig voor duizenden arbeiders en ambtenaren.

Maar de loonen *kunnen* en *mogen* ook niet zoo hoog worden opgevoerd, dat zij volkomen zouden beantwoorden aan de oogenblikkelijke duurte, daar die duurte ten deele een *voorbijgaand* karakter heeft.

Maar zoolang die noodlottige overgangstijd duurt, zal de Regeering ten spoedigste door allerlei maatregelen degenen moeten helpen, die niet in staat zijn den drukkende duurtelast langer te torschen.

INMUNITEIT OF BESMETTING.

I.

Een hoogst interessant vraagstuk van het hoogste gewicht voor onze kolonie is onlangs in onzen Kolonialen Raad ter sprake gekomen. Het is wel bijna twee maanden geleden, doch eerst deze week zijn de notulen dezer vergadering in het licht verschenen, zoodat het nu eerst mogelijk is deze materie te overzien.

De aanleiding tot deze vergadering was het *wetsontwerp, houdende bepalingen tot bestrijding van besmettelijke ziekten.*

In dit wetsontwerp waren tal van maatregelen voorgeschreven tot uitroeiïng van de broeinesten en kweekplaatsen van muskieten, de verspreiders van gevaarlijke ziekten, speciaal de gele koorts. In navolging van Colon en Havanna, waar deze ziekte door de Amerikanen met succes bestreden, zoo niet geheel en al was uitgeroeïd, had Dr. Waterman, de directeur van onzen Openbaren Gezondheidsdienst, dezelfde voorschriften als daar geldig zijn, in deze wet opgenomen, zooals het afsluiten van regenbakken met fijn metaalgaas, het uitdrogen en dempen of begieten met olie van stilstaande waterplassen, poelen en tanki's enz.

Het was wel te voorzien dat de Koloniale Raad met het nut en de noodzakelijkheid dezer nog al kostbare en ingrijpende maatregelen het niet zoo roerend eens zou zijn. Vooreerst, omdat de uitvoering dier maatregelen in hoofdzaak zouden neerkomen op de ingezetenen zelf; tweedens, zeer moeielijk of bijna praktisch onmogelijk uitvoerbaar zouden blijken; ten derde, de dringende noodzakelijkheid ervan volstrekt niet bewezen was. In tegendeel. Immers, terwijl tot een twintigtal jaren geleden, de gele koorts op ons eiland bijna geregeld elk jaar eenige slachtoffers maakte, is daarin sinds dien tijd een groote gunstige verandering gekomen. De gevallen zijn na dien tijd steeds zeldzamer geworden. En na 1909 is geen enkel geval hier meer waargenomen. Het staat vrij wel zeker vast, dat alle gevallen van gele koorts, die hier vroeger voorkwamen, hier steeds van elders geïmporteerd werden. Achteraf blijkt, dat sinds de Amerikanen hun campagne tegen deze ziekte in de Panama-zône en op het eiland Cuba begonnen en met zoo'n schitterend succes voltooid hebben, ook ons eiland daar indirect de zegenrijke gevolgen van heeft ondervonden, daar sinds dien tijd ook hier die gevreesde ziekte spoorloos verdwenen is.

Om onze lezers echter eenigszins te oriënteeren in deze voor leeken nog al moeilijke kwestie, zullen wij ter inleiding vooraf eenige nadere bijzonderheden omtrent den stand van dit vraagstuk mededeelen.

Vier eeuwen lang was de Panamastreek het graf der blanken geweest. Toen de Franschen onder FERDINAND DE LESSEPS aan het Panamakanaal werkten en duizenden arbeiderskrachten, meestal negers en kleurlingen van Jamaica en ook van Curaçao en elders aangevoerd, werden duizenden van dezen door den dood weggemaaid. Het sterftecijfer bereikte toen het ontzettend getal van 170 per mille. Onder de Amerikanen daalde het reeds tot 8⅙ per duizend. Nu is de ziekte daar zoo goed als geheel geweken.

In 1881 ging de beroemde militaire geneesheer, de Engelschman Dr Ronald Ross, naar Britsch-Indië. In de 7 jaren van zijn verblijf in Madras, Bangaire, Burma en de Audaman-eilanden had hij die volkeren leeren kennen ontzenuwd door armoede, weggevaagd door de eene epidemie na de andere, vooral der gevreesde malariakoortsen. De ontzettende ellenden, ziekten en pestilenties van Indië dreven hem tot daden. Toen hij na zeven jaar met verlof naar Engeland terugkeerde, bereidde hij zich aan de Universiteit voor pathologisch onderzoek met allen ernst en vlijt voor, op zijn terugkeer naar Indië, om met meer succes dan vroeger, die ziekten te kunnen bestrijden. Bij zijn terugkomst in het land der ellenden wijdde hij zich aan zorgvuldige, grondige studie van de malaria-koortsen, in de hoop te ontdekken, hoe de noodlottigste van alle verzwakkers en dooders veroorzaakt werd en voorkomen en bestreden kon worden.

Omstreeks het jaar 1885 had de Fransche militaire geneesheer CHARLES LAVERAN reeds de parasieten, die de malaria veroorzaken, in het bloed van de lijders aan de malariakoorts ontdekt.

Hij vermoedde dat die parasiet door een insekt daar ingebracht werd.

Hij zocht in de lucht, in het water, in den grond overal, doch hij slaagde er niet in den overbrenger van de ziekte te kunnen ontdekken.

Dat was aan Dr. Ross voorbehouden.

Eindelijk in Augustus 1897 vond Dr. Ross den sleutel, die hem de geheimenis ontsloot. De voornaamste der factoren, welke hij zocht, vond hij en daardoor het middel om een deel „van de monsterachtige ellende van het volk te verlichten door kalme wetenschap." Hij ontdekte de *Anópheles*, de muskiet, als de verspreider der malariakoortsen. Hij vond in plassen en poelen de broeinesten en kweekplaatsen dezer gevaarlijke muskieten. En nu nam zijn strijd een aanvang, die met zulk een triomf bekroond werd.

Dr. Ross was behalve medicus en natuurvorscher, ook een streng geloovig christen en dichter. Te midden van zijn wetenschappelijke onderzoekingen, schreef hij gedichten om lucht te geven aan zijn dichterlijk gevoel, en om zijn spanning te verminderen.

Een half uur nadat Dr. Ross, de *wetenschappelijke onderzoeker*, het geheim der natuur ontsluierd had, stortte hij, de *dichter*, in dankbare gevoelens zijn hart uit, eer gevend aan God voor de overwinning:

„Dezen dag heeft de barmhartige God in mijn handen geplaatst een wonder iets...... en God zij daarvoor eere. Op zijn bevel, met tranen en hijgenden adem naar het geheim zijner daden zoekend, vond ik uw listig verborgen zaden, o milioenen vermoordende Dood.

„Ik weet dat dit kleine iets, dat ik vond, milliarden menschen redden zal. O Dood waar is uw prikkel, waar uw victorie, Graf?

„O Heer ik val U te voet, die hoog stelde wat mij door U beschikt werd, want in het machtige kleine hebt Gij het machtige groote mij getoond!"

Zijn verzen luiden dus:

This day relenting God
Hath placed within my hand
A wondrous thing; and God
Be praised. At his command.

Seeking His secret deeds
With teare and toiling breath,
I find thy cunning seeds,
O million-muadering Death.

I know this little thing
A myriad men wil save.
O Death, where is thy sting?
Thy victory, O Grave?

Before Thy feet I fall.
Lord, who made high my fate;
For in the migthy small
Thou showedst the mighty great.

Koloniale Raad.

Maandagavond had een spoedvergadering plaats van den Kolonialen Raad. Tegenwoordig waren de Voorzitter, de Ondervoorzitter en 10 leden **alsmede de Heer A. B. J. PRAKKEN, administrateur van financiën, als** gemachtigde van het Bestuur.

Ingediend was een ontwerp-verordening tot verhooging van het bankbiljetten-kapitaal *der Curaçaosche Bank* met voorstel het te brengen op 1½ millioen gulden.

Op een vraag van den heer LANSBERG, hoe het gesteld is met de Bank en de dekking van het bankbiljettenkapitaal en als antwoord op een verzoek van den Voorzitter om in lichtingen, waaraan het tekort aan circulatiemiddelen is toe te schrijven gaf de Heer Prakken, als gemachtigde van het Bestuur, de volgende uitvoerige inlichting:

„Mijnheer de Voorzitter. De vraag van den Heer Lansberg kan ik als volgt beantwoorden.

Bij de beoordeeling van een circulatiebank geldt als een van de voornaamste punten hare liquiditeit. In de banktechniek onderscheidt men liquiditeit van de 1ste orde, waaronder die middelen worden gerekend, die op elk oogenblik gerealiseerd kunnen worden. Hieronder vallen in de allereerste plaats de kasvoorraad en deze bestaat, volgens den kasstaat op 1 September 1919, uit f. 202.000 aan goud en f. 32.000 aan zilver; verder heeft men vorderingen op 1ste klasse bankinstellingen als de Nederlandsche Handels Maatschappij, Boissevain & Co., de Surinaamsche Bank en de Twentsche Bank en anderen tot een totaal bedrag van f. 749.000 Voegt men hierbij een vordering op het Gouverneur van Curaçao ad f. 320.000, dan ziet men, dat het bankbiljettenkapitaal van f. 1 000.000 gedekt was door f. 234.000 aan metaal en f. 1.069.000 aan vorderingen op 1ste klasse bank instellingen, die onmiddelijk opeischbaar zijn.

Reeds op 31 December 1917 wees het geachte lid Maduro op noodzakelijke uitbreiding van de circulatiemiddelen. Thans bestaat op Curaçao in het algemeen gebrek aan Curaçaosch geld. Waar al het Curaçaosch bankpapier gebleven is, weet men niet. Bij de nieuwe uitgifte, zal natuurlijk ook aan de vereischte verplichte dekking aan metaal de hand worden gehouden.

Voorop gesteld zij, dat de verhooging van het bankbiljettenkapitaal van de bank met f. 500.000 zal dienen om te voorzien in het onmiddellijk tekort aan kasmiddelen, dat momenteel bestaat en dat dit bedrag niet besteed zal worden voor het aangaan van verbintenissen, waarvan de liquiditeit behoort tot de 2e of 3e orde, d. w. z. voor het aangaan van hypotheek-, handels- of nijverheidscredieten. Het geld zal worden besteed om aan de behoefte van het Gouvernement te voldoen. Dat men natuurlijk niet voortdurend door kan gaan met bankbiljetten uit te geven, spreekt van zelf; gevaar zou dan bestaan dat men dan een te veel aan circulatiemiddelen zou krijgen en dit kan, volgens de economisten inflatie ten gevolge hebben, d. w. z. een teveel aan circulatiemiddelen en dus abnormale verhooging van prijzen.

De vraag is of het Gouvernement van Curaçao niet te veel de uitgaven opdrijft. Een vergelijking met het vorige jaar doet zien, dat de uitgaven op Curaçao tot en met Augustus 1919 hebben bedragen f 884 000 en tot en met Augustus 1918 f. 731 000; daarentegen bedroegen de ontvangsten tot en met Augustus 1919 ongeveer f. 840.000 en tot en met Augustus 1919 f. 529 000 Wij zien dus, dat vergeleken bij 1918, de ontvangsten in 1919 f 311,000 méér waren dan in 1918, terwijl de uitgaven slechts ruim f 150 000 meer waren. De toestand van de kolonie Curaçao is ook in dit jaar gunstiger dan in het jaar 1918.

Het geldt hier een onmiddlijk tekort aan kasmiddelen en ik dank de heeren, dat zij deze verordening dadelijk in behandeling hebben genomen en medewerken, dat het Bestuur niet in ongelegenheid komt."

Hierna werd het ontwerp zonder hoofdelijke stemming aangenomen en sloot de Voorzitter de Vergadering

Berichten uit de Kolonie.

✠ Rev. Pater P. J. Poiesz ✠

In den laten avond van Maandag en in den vroegen morgen van Dinsdag verspreidde zich de treurmare door de stad, die vooral in de parochie Pietermaai een geweldigen indruk maakte, dat de Eerw. Pater **P. J. Poiesz** des avonds in het St. Elizabeths Gasthuis overleden was.

Velen wisten ternauwernood van zijn ziekte. Weinigen dat hij daags te voren naar het Gasthuis was overgebracht. Niemand had er eenig begrip van dat zijn toestand zoo hoogst ernstig was.

Eerst 10 dagen te voren had hij zich ietwat koortsig gevoeld, en het bed moeten houden. Doch de koorts hield aan en nam toe, zoodat de geneesheer oordeelde dat overbrenging naar het St. Elizabeths Gasthuis raadzaam was. En zoo kwam hij daar nan Zondag namiddag ten 3 uur, nog vrij opgewekt.

Den volgenden dag echter voelde de zieke zich meer afgemat en vroeg herhaaldelijk om de H. Sacramenten der stervenden. Daar niemand, ook de dokter niet, een naderend gevaar voorzag, werd de zieke gerustgesteld.

Evenwel tegen den avond toen de koorts in hevigheid toenam, en zich meer ernstige verschijnselen van complicatie voordeden, werd niet langer gewacht, en diende Pater van den Elsen Pastoor van Pietermaai hem de laatste H. H. Sacramenten der stervenden toe. Het was toen ongeveer 8 uur en snel nam de ziekte in hevigheid toe; ijlend zong hij de verzen van den psalm *Miserere*, wat een diep ontroerenden indruk op alle aanwezigen maakte. En precies ten 10 uur overleed de dierbare confrater zacht en kalm zonder merkbaren doodstrijd.

Onverwacht is dit sterven geweest. Hard de slag, die de Missie en in het bijzonder de parochie van Pietermaai getroffen heeft.

Van zijn komst in de Kolonie den 18 Juni 1904 tot het einde toe is Pater Poiesz al dien tijd, (met uitzondering van een jaar verlof naar Holland van 1914- 15) steeds in de parochie van Pietermaai werkzaam geweest.

En met zeer veel vrucht heeft hij daar gewerkt. Hij heeft gewoekerd met de rijke veelzijdige talenten, die God hem geschonken had.

Hij kende de parochie, zooals misschien niemand die gekend heeft.

En de parochie kende en waardeerde Pater Poiesz:

Zij kende en waardeerde hem als biechtvader, als geestelijke raadsman en leider, als geroemd prediker, als directeur van de St. Jozefs Gezellen Vereeniging, als oprichter en directeur van de Meisjes Congregatie en in den laatsten tijd opnieuw als stichter van het Meisjes Patronaat, dat een paar maanden te voren met een reeds druk bezochte naaischool geopend, en waaraan nu juist deze week 1sten October een hoeden-vlechtcursus zou verbonden worden.

De overledene heeft dat *niet* meer mogen beleven.

Doch zijn werk blijft.

Dat zaad, dat hij zoo overvloedig uitgestrooid heeft in zijn doorwrochte, fijn bewerkte predikaties, kon niet verstikken, doch heeft wortel geschoten en zal vruchten voortbrengen. Dat offer van zijn jonge leven van 44 jaren dat hij zoo vroegtijdig ten offer bracht in dienst van de Missie, zal door God beloond worden. En hier kunnen wij met eenige wijziging het woord van Tertulianus toepassen, dat als „het Bloed der Martelaren het zaad is der Christenen," dan mogen wij vertrouwen, wat hij in moeite en zorgen, ondanks kwalen en ziekten die hem steeds bij bleven, heeft gewerkt voor de eere Gods en het heil der zielen, zeker door God, die zelfs een dronk water den arme gegeven beloont, zal vergolden worden.

De nagedachtenis van Pater Poiesz zal door de Parochie van Pietermaai niet vergeten worden. De kerkelijke liederen, die in de kerk en de gezinnen van de parochie van Pietermaai meer dan waar ook gezongen worden, dat was zijn werk.

Pater Poiesz had een fijn besnaarde, zeer gevoelige ziel! Hij was dichter. Hij kende onze volkstaal in al zijn finessen meer en beter dan wie ook, en hij heeft dat talent gebruikt om liederen te dichten ter eere Gods, ter eere van het H. Hart ter eere van de H. Maagd. Hij wist die taal, zoo stug en onhandelbaar voor een vreemdeling, te kneden en te plooien, in die taal de fijnste roerselen zijner ziel tot uiting te brengen.

Dat heeft hij gedaan in tallooze artikelen in *La Crus*, in tal van volksboekjes, uitgegeven als *Discursito's*, waarin hij het geloof met de zeldzame gave van den geboren Apologeet verdedigd heeft, zoo degelijk en boeiend, zoo helder en klaar, dat het door het volk begrepen, dat het ook door de ontwikkelden met belangstelling gelezen werd.

Zalig zijn de dooden die in den Heer sterven, want hunne werken volgen hen.

Dinsdag avond ten 5 uur had van uit de kerk van Pietermaai de begrafenisplechtigheid plaats.

De ruime kerk was bezet met een dicht opeengepakte menigte. Mgr. Vuylsteke gaf de absoute over het lijk. Roerend mooi en innig devoot klonken de Gregoriaansche gezangen, vooral het meerstemmig *In Paradisum*, als een laatste hulde tevens van het dameskoor aan haar bekwamen koordirigent, die steeds met zooveel toewijding hen in den kerkelijken zang onderwezen had.

Aangrijpend was de droefheid der talrijke menigte, die in luid snikken uitbrak, toen de kist met den betreurden doode de kerk werd uitgedragen.

Achter het lijk volgden de Apostolische Vicaris Mgr. Vuylsteke, Zijn. Exc. Gouverneur Helfrich met militairen Adjudant en een talrijke menigte, waaronder vele anderdenkenden naar de laatste rustplaats.

De Eerw. Pater P. J. Poiesz werd geboren te Sneek (Friesland) den 20 October 1875, trad in de Orde van den H. Dominicus den 14 September 1896, deed zijn religieuse professie den 23 Sept. 1897, werd priester gewijd den 30 November 1902 en kwam op Curaçao den 18 Juni 1904.

R. I. P.

Het 75-jarig Jubilé der Fraters te Tilburg.

De Congregatie der Fraters van O. L. Vrouw Moeder van Barmhartigheid te Tilburg, heeft het 75 jarig jubilé harer oprichting, door Z. D. H. Mgr. Zwijsen, feestelijk herdacht. De straten, waarin het moederhuis der Fraters te Tilburg is gelegen, waren geheel bevlagd.

Om half negen droeg Z. D. H. Mgr. A. F. Diepen in de kloosterkapel een plechtige Mis van dankzegging op.

Na het Evangelie hield Mgr. Diepen een predikatie. Mgr. herinnerde er aan dat hij zelf uit persoonlijke ervaring het werk der Fraters het best naar behooren kan waardeeren.

Mgr. wijst er op dat hij, oud leerling der Fraters, 26 jaar lang nabij hen heeft leeren kennen aan de kweekschool der Fraters.

In de meest hartelijke bewoordingen wenschte Mgr. de Fraters geluk en riep Gods zegen af over hun groote werk.

Na de H. Mis werd Mgr. uitgeleide gedaan onder het zingen van „Laudate pueri".

De Liturgische gezangen in de Mis in honorem St. Maria Magdalena waren getoonzet door Philips Loots, oud-leerling der Fraters.

Om half twee werd een druk bezochte receptie gehouden, waar-

aan door tal van autoriteiten werd deelgenomen.

Om vier uur werd een intieme feestavond gearrangeerd; door het koor der Fraters werd een feestcantante gezongen, getoonzet door H. M. van 't Kruis en Frater Eduardus.

Op dezen jubeldag werd door de Kath. Pers in Nederland opnieuw in herinnering gebracht, dat de Congregatie werd gesticht door Z. D. H. Mgr. Joh Zwijsen, den eersten Aartsbisschop van Utrecht bij het herstel der kerkelijke Hierarchie, toenmaals Apostolisch Vicaris van 's-Bosch. Een krachtige hulp bij de stichting en vooral bij de inrichting vond hij in den eersten Superior, den hoogeerw. pater de Beer.

Behalve het onderwijs der jeugd, wat het hoofddoel is, wijdde de Congregatie van het begin af hare zorgen aan de opvoeding van weezen en aan de verpleging en het onderricht van blinden en doofstommen.

Een heel bijzondere verdienste dezer Congregatie is het, dat zij in ons land het eerst leerboeken bezorgde voor de katholieke scholen. En dat zij steeds met haar tijd meeging, getuigen hare uitgaven van de laatste jaren, die algemeen als eerste klas werk worden erkend, zoo zegt *Over. Dagbl.* terecht: „Om maar iets te noemen: de taalwerken van frater Th. Horsten, de leesboeken van frater Jos. Reynders en het eenig mooi tijdschrift van practische opvoeding „Ons eigen Blad", onder redactie van den hoogst bekwamen frater Sig. Rombouts.

De Congregatie breidde zich vooral uit sedert het jaar 1882. Thans heeft zij in ons land 25 huizen. in onze West 6 en Belgie 4.

Vóór 25 jaren, bij gelegenheid van het gouden feest, verscheen een interessante kroniek over de voornaamste feiten uit de geschiedenis der Congregatie. Naar wij vernemen, zal bij het 75-jarig jubile worden uitgegeven: het leven van den HoogEew. Pater de Beer, eersten superior-generaal, die de Congregatie bijna een halve eeuw bestuurde en in 1901 overleed. Van zelf zal die levensbeschrijving tegelijk een geschiedenis zijn der Congregatie tot omstreeks 1900.

Zilveren Professiefeest.

Heden op 't feest van den H. Franciscus van Asisië viert de Eerw. Zuster MARIE SERAPHINE op Habaai haar zilveren professiefeest Sr. M. SERAPHINE is Venezolaansche van geboorte, afkomstig van Maracaibo Als Mejuffrouw Julia Paula Salom legde zij den 4n October 1894 haar religieuze belofte af in handen van Mgr. Joosten, en verbleef sinds dien tijd zonder onderbreken steeds in het Pensionaat Welgelegen. Onze hartelijke gelukwenschen.

●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●

Abr. J. C. Brouwer. ✠

In den morgen van den 18den September overleed op Saint-Martin in den ouderdom van 60 jaar en tien maanden, de Hoog Edele Gestrenge Heer A. J. C. Brouwer, gepensioneerd Gezaghebber van St. Martijn.

Den volgenden dag had de begrafenis plaats in tegenwoordigheid van vele vrienden en belangstellenden.

De waarnemende-Gezaghebber, de Heer O. Lampe, in naam van het Gouvernement, prees den Overledene als een ijverig en verdienstelijk ambtenaar, waarna Dr. Nunes, in gevoelige worden, zijn dankbaarheid uitte voor genoten vriendschap.

Meer dan dertig jaar heeft de Heer Brouwer achtereenvolgens, de eilanden St. Eustatius, Saba en St. Martyn als Gezaghebber bestuurd. Het Moederland erkende zijne verdiensten door hem te benoemen tot Ridder van Oranje Nassau.

Hoffelijk en voorkomend, altijd bereid met raad en daad bij te staan, heeft de Overledene velen aan zich verplicht.

●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●

De Heer C. Gorsira. †

Zaterdag namiddag overleed alhier na een korte maar pijnlijke ziekte de WelEd. Heer CORNELIS GORSIRA, directeur van de *Curaçaosche Courant*, en notaris in den leeftijd van 57 jaar. De overledene heeft zich gedurende zijn leven op velerlei gebied voor de Kolonie en de Maatschappij verdienstelijk gemaakt. O. a. was de Heer C. Gorsira ook tot 1905 lid van den Kolonialen Raad, tot in het laatst van zijn leven lid van de Schoolcommissie lid van de Commissie der Gevangenis en plaatsvervangend lid van het Hof van Justitie. Hij ruste in vrede.

Aan zijne weduwe, kinderen en familie onze oprechte deelneming in het zwaar verlies.

Geloofsmanifestatie.

Op heerlijke wijze heeft de parochie van de H. Familie in de afgeloopen week uiting gegeven aan zijn geloof en godsvrucht. Van Woensdag tot Zondagavond had de ijverige pastoor dier parochie de Zeer Eerw. Pater M. Dahlhaus een triduum georganiseerd uitsluitend voor de mannen der parochie.

Het was voor het eerst dat een dergelijke oefening zou plaats hebben. Hoezeer die eerste poging door de parochie gewaardeerd is, hebben die dagen schitterend bewezen. Alle avonden waren *alle* zitplaatsen zonder uitzondering dicht bezet met een opeengedrongen menigte Het was een hartverheffende aanblik die ruime kerk geheel gevuld te zien uitsluitend met mannen. Elken avond zijn deze oefeningen zeker door minstens 900 tot 1000 mannen bijgewoond. De predikaties werden gehouden door den Z Eerw. Pater Jos. van der Veer, pastoor van Santa Rosa. En dat deze predikaties met graagte werden gehoord bleek genoegzaam dat tot den laatsten dag de ijverige opkomst der mannen in niets verminderd was, bleek vooral uit het groot aantal hunner, die Zondagmorgen tot de H. Tafel naderden. Zondagavond werd het plechtige Triduum met een pontificaal Lof door Mgr. Vuylsteke en met den Pauselijke zegen besloten. Moge het goede zaad in die dagen uitgestrooid rijke vruchten voortbrengen.

Examens

Voor de examens, die in November of December op Curaçao zullen worden afgenomen, hebben zich van het eiland Curaçao aangemeld:

4 candidaten voor onderwijzeres 3e klasse.

1 candidaat voor onderwijzer 3e klasse.

5 candidaten voor onderwijzeres 4e klasse.

2 candidaten voor onderwijzer 4e klasse.

1 vrouwelijke candidaat voor nuttige handwerken;

1 vrouwelijke candidaat voor Spaansche taal;

1 vrouwelijke candidaat voor Engelsche taal:

Van de eilanden buiten Curaçao hadden zich op 1 October nog geen candidaten aangemeld.

De „Luna" op een mijn geloopen.

Volgens door de directie der Kon. Ned. Stoomboot Maatschappij ontvangen telegram, is het stoomschip *Luna* bij de Goodwin Sands op een mijn geloopen en dientengevolge gezonken. Passagiers en bemanning zijn veilig te Cala geland en naar Amsterdam teruggekeerd

De *Luna* vertrok 19 Augustus uit Amsterdam en meet 2030 ton.

De West-Indische Gids No. 3

bevat den volgenden inhoud:

Economische Waardebepaling van Suriname, door Ir. E. C. Abendanon. — Een afzonderlijk wapen voor Suriname en Curaçao, door Jhr. L. C. Panhuys. — Eene Militaire beschouwing omtrent de Kolonie Suriname door J. W. van Oorschot — De Curaçaosche Begrooting voor 1918, door Mr. B. de Gaay Fortman. — De Evangelische of Moravische Broedergemeente (de Herrnhutters) in Suriname, door W. D. H. Baron van Asbeck — De Koloniale Staten van Suriname, P. Welstra — Een oordeel over Suriname van geruimen tijd geleden, door E Snellen. — Eene episode uit de Indiaan-oorlog in Suriname in den Zeeuwschen tijd, door F. E. Baron Mulert.— Openingsrede van den Gouverneur van Suriname. — Openingsrede van den Gouverneur van Curaçao. — Uit de Pers. Boekbespreking. — Bibliographie — Mededeelingen.

Plotselinge dood.

Zaterdagavond is de Heer L. CELIS, kapitein van de goulet *Frisia*, plotseling op straat dood neergevallen. Hij had dien middag met zijn bark moeten vertrekken, doch om een genoegelijken feestavond niet te verliezen, had hij zijn vertrek nog een dag uitgesteld. Hij was juist op weg naar de *Loge Igualdad*, om zijn zilveren jubilé als vrijmetselaar te vieren

Sport.

Verleden Zaterdag speelde de voetbalclub *Jong Holland* van de St Vincentiusschool haar eerste vriendschappelijke wedstrijd, tegen de club *Sarto* van het St Thomas College.

De wedstrijd eindigde met een 3—0 overwinning in het voordeel der Sartanen. We juichen de ontmoeting van harte toe, en willen hopen, dat de leden der beide vereenigingen nog meermalen in onderlinge vriendschap, eikanders krachten zullen meten.

S.S. Lijsefjord.

Dinsdagnamiddag bij het uitvaren van de *Lysefjord*, die voor een jaar gecharterd is in den dienst van de *Red. D. Line*, had er een ernstig ongeluk plaats, dat echter nog betrekkelijk goed is afgeloopen. Een Noor, die echter reeds 40 jaar in New-York woont, en voor zijn gezondheid de reis meemaakte, liep op het dek heen en weer, terwijl de trossen reeds van den wal werden losgemaakt. Waarschijnlijk is toen de reeds bejaarde heer over die tros gestruikeld. Doch op hetzelfde oogenblik slingerde zich die tros om zijn arm heen, waardoor deze arm even boven de pols brak. Een tweede lus van de tros slingerde zich reeds om zijn hoofd. Een Curaçaoenaar, die het ongeluk zag, liep terstond op de stoomlier toe en sloot de kraan voor den toevoer van den stoom af. Ware dit niet onmiddelijk gebeurd, dan zou den ongelukkige zeker het hoofd van de romp zijn afgeknepen. Nu echter verloor de tros terstond zijn kracht, en kon de man uit zijn netelige positie bevrijd worden. Ernstig hoewel niet gevaarlijk ook aan het hoofd gekneusd werd de gewonde in St. Elizabeths Gasthuis ter verpleging opgenomen.

Schip in nood.

Zaterdag werd op de hoogte van Piscaderabaai een Stoombootje drijvende opgemerkt, dat om den loods seinde. Toen de loodsboot eindelijk langszij kwam, bleek, dat een der vlampijpen gesprongen was, zoodat de machine niet werken kon. Zoo werd het bootje de haven binnengesleept. Het was het stoombootje *M. Sigogne* van ± 300 ton, op reis van New-Orleans met een lading rijst voor La Guayra. Om eenzelfde ongeval was het bootje ook op Cuba een haven moeten binnenloopen, van waar de kapitein reeds onmiddelijk om een geheel nieuw stel van 250 vlampijpen getelegrapheerd heeft. Het bootje zal hier voorloopig hersteld worden, om zijn lading naar La Guayre te brengen van waar het naar Puerto Cabello gaat dokken. Daarna komt het hier terug, om voor vast hier in de vaart te blijven tusschen Maracaibo en onze haven als vrachtboot in dienst van de *Grace-line*.

Garnizoen.

Gisteren avond ten half 8 trok het geheele garnizoen, vergezeld van de militaire muziek, tot het houden van een nachtelijken marsch rondom het Schottegat. Tegen half 12 uur keerde de troep in de stad terug.

Officiëele berichten.

De Heer W. H. Hollander is benoemd tot brievenbesteller op St. Eustatius.

De tijdelijke agent van politie tweede klasse G. M. Mathilda is op zijn verzoek eervol ontheven van zijne werkzaamstelling bij de politie.

Aan den hoofdagent van politie alhier J. A. van Bruggen is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Johan van Eck is tijdelijk aangesteld tot bediende bij de hoedenvlechtnijverheid in de kolonie.

De tijdelijke agent van politie tweede klasse J. Godding is op zijn verzoek eervol ontheven van zijne werkzaamstelling bij de politie.

De fuselier L. A. Roosje en L J. Martis zijn tijdelijk bij de politie werkzaam gesteld als agent tweede klasse.

Mevr. J. S. G. Haayen-Spit is, met intrekking van de aanwijzing van Mej M C. Slothouwer als plaatsvervangend hoofd der Wilhelmina school. wederom als zoodanig aangewezen.

Aan den eersten klerk ten parkette van den Procureur-Generaal M. B. Daal is om gewichtige redenen veertien dagen verlof verleend en de tijd. eerste klerk ter Gouvernements-Secretarie G. J. Ferguson is tijdelijk overgeplaatst naar het parket van den Procureur-Generaal als ambtenaar van politie.

De heer J. A. P. Thielen is benoemd tot lid van de Schoolcommissie op Curaçao.

Nederlandsche scheepsbouw.

„Lloyds Register of Shipping" meldt aan het Persbureau Aga, dat einde Juni ll in de geheele wereld in aanbouw waren 2526 schepen, zoowel stoom- als zeilschepen, met een gezamenlijken tonnemaat van 8.017.767 ton.

Onder de verschillende landen verschijnt Nederland met 88 schepen, metende 219.332 ton, Verder blijkt uit dezen staat, dat Nederland één van de weinige landen is, dat meer aanbouwt dan het voor eigen behoefte noodig heeft en als exporteur van schepen het eerst in aanmerking zal komen. Frankrijk en Duitschland moeten zich nog gedurende langen tijd voorzien in het buitenland.

Bekendmaking.

Het is den heer Gouverneur opgevallen, dat vele woonhuizen na middernacht 12 uur bovenmatig hel verlicht zijn, het late uur in aanmerking genomen, zoodat het schijnt alsof de electrische lichten by het naar bed gaan niet worden gedoofd.

Het gevolg hiervan is, dat meer electrische stroom verbruikt wordt dan strikt noodig is, hetgeen zich weder doet gevoelen in het verbruik van brandstof voor het bedrijf.

Ten einde de kosten van de benoodigde brandstof in deze abnormale tijden tot een minimum te beperken, opdat het niet noodig zal zijn om weder een verhooging van het tarief voor het electrisch licht aan de concessionarisse toe te staan, wordt aan de verbruikers hierbij ernstig in overweging gegeven bij het naar bed gaan de electrische lichten zooveel mogelijk uit te doen.

Curaçao, den 2n October 1919.

De wnd. Directeur der Openbare Werken,

Ph. van der Breggen.

Dankbetuiging.

De ondergetoekende betuigt zijnen hartelijken dank namens de Geestelijkheid voor de groote deelneming, ondervonden bij het droevig overlijden van onzen geliefden Confrater pater

Paulus Poiesz.

B. A. L. Gijlswijk O. P.
Vic. prov.

HAVEN-NIEUWS
VAN 17 SEPT. — 28 SEPT.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Merida	Johanson	23 Sept	La Guaira	24 Sept	Maracaibo
Maracaibo	Johnson	24	Maracaibo	24	New York
M Sigogne	Leehner	25	Cuba	30	La Guaira
Samson	Sulbana	25	Maracaibo	26	Maracaibo
Willemstad	Sulbana	25	Maracaibo	26	Maracaibo
Alexandrian	Hannaford	26	Pto Cabella	26	Pto Colombia
Caracas	Hichborn	28	Pto Rico	28	La Guaira
Lijsefiord	Gousel	20	La Guaira	86	Maracaibo
Merida	Johanson	2	Maracaibo	6	La Guaira
Caracas	Hichborn	2	Pto Cabello	2	New York
Lijsefiord	Gausel	5	Maracaibo	7	Maracaibo
Holbrook	Kolford	2	Pto Cabello	2	Colon
Ansaldo I	Serra	3	Pto Cabello	3	Pto Colombia
Fanka	Lunder	3	Norfolk	?	?

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Rubina	22	Aruba	*Esperanza*	22	Maracaibo
Lelia	22	Bonaire	*La Providencia*	22	La Vela
Juanito	23	St Domingo	*Lelia*	22	Aruba
Amadeo	23	Maracaibo	*Republica*	22	Ste Domingo
Nereida	24	Maracaibo	*Cleopatra*	22	Pto Cabello
Frieia	24	Maracaibo	*Rufina*	24	La Guaira
La Providencia	25	La Vela	*Russia*	25	St Doming
Virginia	25	La Vela	*Vinda Alegre*	26	Pto Colombia
Lelia	26	Aruba	*Lelia*	26	Bonaire
20 de Julio	26	Aruba	*20 de Julio*	27	Aruba
Carlota	27	Maracaibo	*Frisia*	28	Maracaibo
Maria	27	Bonaire	*Suexos d Enero*	29	La Vela
W H Moody	28	Ponce	*Gacela*	29	Maracaibo
Clara	28	Maracaibo	*Lelia*	29	Aruba
Pres Restrepo	28	Martinique	*Stanley*	29	Areba
Lelia	29	Bonaire	*Nereida*	30	Aruba
Stanly	29	Martinique	*La Providencia*	1	La Vela
Electra	30	Trinidad	*Sirena*	2	Maracaibo
La Providencia	30	La Vela	*Florence Stea*	2	Aruba
India	30	San Juan	*Carlota*	2	Marachibo
Florence Stea	1	Barbados	*Ibis*	3	La Vela
Maria	2	Bonaire			
Estelle	3	Bonaire			
Monte Libano	3	Pto Cabello			
Fedalma	3	Bonaire			

Buitenland.

De massamoorden in Armenië.

Van de hand van dr. Johannes Lepsius, den leider der Duitsche Orientmissie, is een boek verschenen „Duitschland en Armenië 1914-1918” bij welks samenstelling de schrijver gebruik heeft gemaakt van alle Duitsche officieele bescheiden, die met deze kwestie verband houden. Thans staat vast, dat van de 1.845.000 Armeniërs in het Turksche gebied, er rond 1 millioen zijn omgekomen, 250 000 vluchtten naar den Kaukasus, 200000 bleven als uitgehongerde bedelaars in de concentratiekampen achter, 300 000 werden gedwongen over te gaan tot den Islam, meer dan 100000 werden er nog in het jaar 1918 in den Kaukasus ter dood gebracht. Van het Armenische nationale vermogen werd door Turkijë één milliard gestolen. Het aantal vrouwen en meisjes, die naar de Turksch harems werden gesleept, beliep vele duizenden.

Zooals de officieele bescheiden bewijzen, draagt de Turksche regeering de volle verantwoordelijkheid voor het gebeurde.

Naar de *Köln. Volksztg.* verzekert blijkt eveneens duidelijk, dat Duitsche consuls in Klein-Azië, het Duitschland geen schuld heeft aan deze schanddaden. De Duitsche gezantschap in Constantinopel en en de regeering in Berlijn hebben den geheelen oorlog getracht het Armeensche volk te redden en de Turksche Regeering menschelijker te stemmen.

Een groote fout heeft de Duitsche regeering echter toch begaan, door, tegen den raad van den gezant graaf Wolff-Metternich in, de Duitsche pers, in alles wat met deze moorden in verband stond, het zwijgen op te leggen.

Engeland.

Op Engelsche werven zijn thans schepen in aanbouw tot een totale tonnage van 2½ millioen, terwijl de Amerikaansche werven een tonnage van 4 millioen in aanbouw hebben. De voorzitter der Londensche reedersvereeniging verklaarde, dat Engeland Amerika moest inhalen, anders zou het op de wereldmarkt vreeselijk te lijden hebben van de Amerikaansche concurrentie,

Kardinaal Mercier.

Het Belgische staatsblad van 2 Augustus bevat een koninklijk besluit, waarbij aan kardinaal Mercier het burgerlijk kruis 1e klasse van de Leopoldsorde wordt verleend met deze vermelding:

Zijne Majesteit de Koning,

Willende door een bijzonder blijk onzer hooge goedgunstigheid de schitterende diensten erkennen tijdens de bezetting aan 't land bewezen als mede den buitengewonen moed en toewijding waarvan Z.Em. kardinaal Mercier aartsbisschop van Mechelen. primaat van België, in den loop van den oorlog blijk gaf;

Z.Em. kardinaal Mercier, Groot-Lint in de Leopoldsorde benoemd, wordt vermeld op de dagorde der Natie met toekenning van het burgerlijk Kruis eerste klas 1914-1918.

Zijn hooge waardigheid van Prins der Kerk en Primaat van België diende hem als wapen om beter te dienen; naar 't zeggen zelf van den vijand was hij de verpersoonlijking van bezet België.

Door woord en daad predikte hij van den eerste tot den laatsten oorlogsdag de vaderlandsliefde en lijdzaamheid en bij zijnen naam van vermaard denker en verheven bisschop verwierf hij dien van grootburger.

Hij zal het burgelijk eereteeken van de Leopoldserde met in 't goud geboord lint dragen.

De oppositie tegen Wilson.

Hoe nog maar steeds de oppositie tegen Wilson wordt voorgezet, blijkt uit onderstaand bericht:

De „New-York Sun” zegt in een artikel: De schande van Sjantoeng is de prijs welke Wilson aan Japan heeft betaald voor diens instemming met zijn nevelig plan van een wereldorganisatie. Men zegt dat de des betreffende paragrafen in Tokio zijn geschreven en den president te Parijs gedicteerd, toen zijn stem onvast begon te worden en zijn uitzicht slecht. Het is een vreeselijke verantwoordelijkheid welke op den wereldregelaar valt.

De duurte.

Het is, wat de duurte betreft, in Amerika al geen haar beter dan in Europa. Thans is het parlement zich met den toestand gaan bemoeien.

De vergadering zou den president machtigen om den voedselvoorraad van het leger aan het volk te doen toekomen. Van groot gewicht werd de toestand geacht, die ontstaan is doordat de spoorwegarbeiders hoogere loonen vragen. Dit zal het vraagstuk niet oplossen, daar de vrachtprijzen dan ook weer zullen stijgen.

De *New York World* zegt dat er ongetwijfeld vele oorlogswinstmakers zijn die in een cel behooren te zitten. Men zal geen verbetering krijgen voor de oorlogsmaatregelen zijn opgeheven. Het congres dat zoo luidruchtig heeft verklaard dat het er naar verlangde aan de taak van den heropbouw te beginnen, heeft niets gedaan dan politiek spelen. De weg om uit de moeilijkheid te komen is gemakkelijk, maar het congres kan dien niet vinden, omdat het 't te druk heeft met de actie tegen den president.

De „New-York Herald” laakt naar aanleiding van de hooge prijzen de politici die de massa gebruiken om zelf politiek voordeel te behalen.

Koloniën voor oorlogsschuld.

Volgens de „National News” zou men aan beide zijden van den Oceaan ernstig den afstand van Britsch West Indië aan de Vereenigde Staten overwegen, bij wijze van betaling van de Britsche oorlogsschuld. Volgens een bericht uit Washington heeft Langsing evenwel verklaard, daar niets van te hebben vernomen.

De suikerschaarschte.

De heer Keller, hoofdredacteur van het blad *Sugar*, heeft in een brief aan de *New-York Tribune* verklaard, dat het 10 jaren zou duren alvorens de wereld de schaarschte aan suiker te boven zou zijn gekomen. Hij beveelt aan, „alle suiker, die maar ergens in de wereld voor geld of goede woorden te verkrijgen is”, in rantsoeneering te stellen. De productie in 1919 blijft 5 millioen ton beneden het verbruik van 1919 en is 10 millioen ton lager dan de productie zou geweest zijn, indien de oorlog niet tusschenbeide ware gekomen. De heer Keller merkt nog op, dat Amerika er in deze zaak beter voor staat dan Europa.

Belgie.

Aan de Belgische kantindustrie zijn in den oorlog monster-collecties ontvreemd en naar China gezonden, waardoor nu Chineesche fabrikanten aan de hand van die patronen in de gelegenheid werden gesteld, groote hoeveelheden zoogenaamde Brusselsche kant te fabriceeren en wel wegens den lagen loonstandaard in China, tegen zeer matige prijzen. Thans is uit China bericht ontvangen dat deze goederen op weg naar Europa zijn om in België ingevoerd te worden om dan als echte Brusselsche kant weer door speculanten geëxporteerd te worden, waartegen de Belgische kantfabrikanten bij de de regeering protesteeren en eischen den invoer van vreemde kant onmiddellijk te verbieden.

Carnegie. †

Carnegie, de Amerikaansche millionair, in Nederland het meest bekend als den stichter van het vredespaleis, is in den ouderdom van 81 jaar overleden.

Carnegie was een geboren Schot, de zoon van een heel klein fabrikantje. De familie trok naar Amerika en op zijn veertiende jaar werd Andries Carnegie telegrambesteller en later telegrafist. Van telegrafist met een salaris van 90 gulden per maand werd Carnegie de rijkste spoorweg magnaat der Ver. Staten. In 1899 ging Carnegie op zijn lauweren rusten. Carnegie bezat onder de vele ridderorden o. a. ook het grootkruis in de Oranje-Nassauorde. Bekend is zijn groote milddadigheid. Met millioenen gaf hij weg aan instellingen van kunst en wetenschappen en van liefdadigheid.

Engeland.

England beloont zijn oorlogleiders. De Engelsche Koning heeft Haig en Beatty benoemd tot hertogen, Allenby tot burggraaf, Plumer, Rawlinson, Byng en Horne tot baronnen.

Het Engelsche Parlement heeft gevraagd aan Beatty en Haig een belooning toe te kennen van 100.000 pd. st,, aan Jellicoe, French, en Allenby elk 50.000 pd. st., aan Plumer, Rawlinson, Byng en Horne elk 30.000 pd. st., aan sir Maurice Hankey 25.000 pd. st. en voorts aan de admiraals Madden, Sturdee, Keyes, Doroebock, Tyrwhitt en de generaals Robertson, Birdwood Trenchard en Wilson ieder 10.000 pd. st.

— De Fransche handelsvloot. De Fransche regeering heeft een wetsontwerp ingediend, waarbij een krediet van 1 millard 380 millioen frank geopend wordt voor het herstel van de Fransche handelsvloot.

—In Dusseldorp heeft het publiek, toen in een bioscoop een zedenkwetsende film vertoond werd en protesten niet hielpen, het doek verscheurd en verdere vernielingen aangericht. Een paardenmiddel, maar een middel, dat wel helpen zal.

De kepi van Maarschalk Foch.

Maarschalk Foch, aldus vertelt de „Temps”, heeft de kepi weggeschonken, die hij tijdens den eersten slag aan de Marne droeg om verkocht te worden. Er is een brief bij door hem onderteekend, die de képi voor authentiek verklaart. Er is al een bod van 1000 pond sterling op gedaan. De opbrengst is ten bate van het fonds voor invaliede officieren.

Italië.

De katholieke Italianen blijven krachtig protesteeren tegen de benoeming van den bekenden vrijmetselaars en vijand der Kerk, den vroegeren minister van onderwijs Credaro, tot gouverneur van Triente, die zich de ontkerstening der scholen en onderwijsinrichtingen tot hoofdtaak heeft gesteld. Ook de algemeene commissie van het Katholieke Jongelingsverbond met haar ruim tweeduizend vereenigingen, heeft tegen deze benoeming een scherp protest doen hooren.

Herstel van het Yzergebied

Men heeft een begin gemaakt met het herstel der zes sluizen van Nieuwpoort, welke in October 1919 gebruikt zijn om de inundatie te bewerkstelligen, welke den Duitschen opmarsch in België tot staan heeft gebracht.

Behalve het herstel van de sluizen zal het gebied, dat thans al die jaren onder water heeft gestaan, moeten worden leeg gepompt. Geheele barakken moeten worden gebouwd voor de honderden arbeiders, die noodig zullen zijn om het Yzergebied weer bruikbaar te maken.

Merkwaardige bekeering.

Prins Alban zu Löwenstein — Wertheim — Freudenberg heeft dezer dagen in het klooster „Dietfurt” het novicenkleed der Franciscanerorder ontvangen, om zich voor het priesterschap voor te bereiden. Prins Alban is een zoon van Prins Wilhelm zu Löwenstein, uit de protestantsche linie van het huis Löwenstein. Gedurende den oorlog was hij eerste luitenant der Ulanen van Hannover in het Oosten, en ging daar tot de Katholieke Kerk over.

Een geschenk aan Kardinaal Mercier.

Namens de Belgische vluchtelingen in Engeland heeft mevrouw Pollet, echtgenoote van den Belgischen consul te London, aan Z. Em. Kardinaal Mercier een volledige stel liturgische gewaden ten geschenke gegeven noodig bij het pontificaliter opdragen der H. Mis, als een uiting van dankbaarheid. voor hetgeen de Kardinaal voor hen gedurende de oorlogsjaren heeft verricht.

Het is 'n waardevol geschenk van honderdduizenden francs, en rijk aan kant en borduurwerk en edelgesteenten,

BEKENDMKAING.

De verkoop van Zilveren, Gouden en Juweelen voorwerpen beleend ter Spaar-- en Beleenbank van 1e Maart 1918 t.m. 31e Augustus 1918, onder No. **3185 U** t.m. No. **2982 W**, zal plaats hebben op Donderdag, den 9n October a.s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, 10 September 1919.

De Voorzitter.

4 C. S. Gorsira.

Photographische Inrichting.

Soublette et Fils,

HOFPHOTOGRAFEN

VAN

H. M. de Koningin der Nederlanden

BEKROOND

te Amsterdam 1883,
„ Antwerpen 1885,
Chicago 1893, en
„ Curaçao. Eerste Prijs Eeremedaille, 1904.
„ Brussel, 1910

Curaçao, Waterkant, Otrabanda.